

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Expedita Juris Divini, Natvralis, Et Ecclesiastici Moralis Expositio

Tamburini, Tommaso

Coloniæ Agrippinæ, 1665

De obligationibus conjugis necessarijs. Caput Primum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40132

TRACTATUS SEPTIMVS DE OBLIGATIONIBVS EX MATRIMONIO CONSVRGEN- TIBUS, UBI ETIAM DE DIVORTIO.

Duo genera obligationum con-
sidero in Conjugibus, alteram
necessariam voco, voluntari-
am alteram. Prior quinque ha-
bet Capita, Posterior duo, ut
am ex sigillatim explicandis patebit.

CAPUT I.

De Obligationibus Conjugum ne- cessariis.

§. I.

Prima obligatio, hoc est, Cohabitatio.

1. **S**Ive ex Matrimonii natura, sive ex le-
ge divina nobis promulgata per illa
a Gen. 2. Summi Dei verba: *a Propter hoc relin-
quet homo Patrem, & Matrem, & adhærebit u-
xori suæ, & erunt duo in carne una, individuum
vitam agere conjuges debent, sub eodem te-
cto, in eadem mensa, in eodem thoro. Unde,
nisi à gravi causa excusetur, grave ex genere
suo peccatum committent, si secus faxint.*

2. Gravis autem causa esset, si timeret al-
ter ex conjugibus sibi mortem, vel læsionem
membrorum, vel grave damnum, sive ani-
mæ sive corporis, ut, si ab altero sollici-
taretur ad peccatum, si periculum subiret
infiçendi se morbo aliquo contagioso. Si au-
b Lib. 7. in tem ejusmodi pericula non essent ex cohabi-
Decal. c. 3. tatione, essent verò ex debiti redditione,
§. 5. nu. 24 teneretur conjux cum conjugè infirmo coha-
c Aver. q. bitare, consuetaque præstare obsequia, red-
22. matr. dere autem debitum non teneretur, juxta ea,
sec. 3. V. quæ à nobis dicta sunt alibi, *b* legique potest
Decimo Averfa. *c*

3. Verum adverte Primò, si in casibus in

quibus excusatis à cohabitatione, nesciatur
causa, debere ostendi, & publicari aliquam
aptam excusationem, ne ansa detur aliis co-
gitandi aliquid minus decorum de altero
conjugè.

4. Adverte Secundò, si nulla adsit excu-
satio, posse virum, vel uxorem cogi ad mu-
tuam dictam habitationem, tum à Judice
Ecclesiastico, tum à Judice Sæculari (sed ab
hoc, quando causa non cohabitandi, non de-
pendet à controversia valoris Matrimonii) ma-
trio est, quia Ecclesiastica potestas, sic tuebitur
Jura Matrimonii, quod est Sacramentum;
Sæcularis verò tuebitur Jura Civilia, cum
Matrimonium contractus civilis sit.

5. Adverte Tertio. Quid dicendum. Pri-
mò, si ipsa uxor quamvis, ut dictum est, non
obligetur, velit tamen cohabitare cum suo
viro laboranti morbo contagioso propter a-
morem, quo illum prosequitur, potestne
licite cohabitare? Secundò. Quid dicen-
dum, si velit debitum reddere cum viro vitæ
periculo?

6. Respondeo, de priore ex his satis ego
dixi libro 6. in *d* Decal. De posteriore libro
septimo. *e*

Profectio Conjugis in alium locum.

7. Quoniam vero non raro occurrit ca-
sus, quo unus ex conjugibus alio proficisci
debeat, quæstio hic celebris est, An alter eum
debeat comitari, ut cum illo juxta Matri-
monii leges cohabitaret? Loquimur autem,
quando ante contractum Matrimonium nul-
lum præcessit pactum, quo conjuges se obli-
gaverint habitare certo in loco: si enim pa-
ctum præcessit, satis dictum est supra *Tract. 3.*
cap. 4. num. 4.

g. Re-

8. Respondeo. Id quatuor sequentibus Regulis planum fiet. Prima. Uxor debet sub mortali sequi virum, quando ex quacunque causa, sed non turpi, & inhonesta, alio vir commigrat, modo uxori id grave non afferat

Laym. li. 1. no. 10. p. 1. ut habet Layman a) seu, (ut habet Sanch. b) modo ipsius uxoris statum id non dedecet.

Sanc. l. 9. 9. Multo autem magis debet uxor sequi, quia alibi habitare consueverat. In quo certe casu major causa, seu majus damnum esse illud debet, quod ipsam ab ejusmodi sequela excusare valeat, illa enim scientia posita, visa est uxor consentire, transmigrare. Lege

Castrop. e. 10. Regula secunda. Vir tenetur uxorem sequi, si ea alio ex necessitate commigrare, seu alibi habitare, compellatur, puta propter sanitatem, vel simile quid: nam in mutuis obsequiis paritas sunt conditionis conjuges. Sunt tamen suæ excusationes pro viro, quas modo diximus pro uxore, hic proportionaliter applicandæ.

Castrop. e. 10. Regula secunda. Vir tenetur uxorem sequi, si ea alio ex necessitate commigrare, seu alibi habitare, compellatur, puta propter sanitatem, vel simile quid: nam in mutuis obsequiis paritas sunt conditionis conjuges. Sunt tamen suæ excusationes pro viro, quas modo diximus pro uxore, hic proportionaliter applicandæ.

11. Regula tertia. Si mutuo consensu, & sine scandalo, aliove incommodo conjuges recedant, seque ab habitatione separent, cum tunc injuria alteri non fiat, non est, unde ex hoc capite culpa ulla committatur. Incommodum autem esset, si, quia separationis causa nascitur, daretur occasio male judicandi de alterutro; si separatio fieret ex indignatione, vel odio; si periculum esset incontinentiæ; Et quidem propter hanc postremam considerationem, rectè Abbas *a* monet, ne Judex Ecclesiasticus vlla ratione permittat conjuges juniores separatim vivere; prudenturque Sanctus Paulus: *e Nolite (inquit) fraudare invicem, nisi forte ex consensu ad tempus, & iterum revertimini, ne tentet vos Satanas propter incontinentiam vestram.*

Abb. c. 1. 12. Regula quarta. Si vir non alio commigret ibi domicilium fixurus, de quo casu hætenus dictum est. sed velit per Provinciam vagari, uxor non obligatur cum viro peregrinari, quia, sic vagari, non decet mulierem, nisi forte, quando celebratum fuit Matrimonium, sciebat uxor, hanc esse consuetudinem viri; tunc enim videtur consensisse huic incommodo. Multo minus vir obligabitur sequi uxorem vagari volentem (qui certe casus rarissimus est.) Adde, si vir ex aliqua justa

Sanc. l. c. 1. 12. Regula quarta. Si vir non alio commigret ibi domicilium fixurus, de quo casu hætenus dictum est. sed velit per Provinciam vagari, uxor non obligatur cum viro peregrinari, quia, sic vagari, non decet mulierem, nisi forte, quando celebratum fuit Matrimonium, sciebat uxor, hanc esse consuetudinem viri; tunc enim videtur consensisse huic incommodo. Multo minus vir obligabitur sequi uxorem vagari volentem (qui certe casus rarissimus est.) Adde, si vir ex aliqua justa

causa vagari cogeretur, non esse obligandum, g ducere uxorem volentem cum sequi, quia nimis id molestum esset ipsi viro, & nimis indecens uxori.

13. Nota, quamvis longam peregrinationem nemo ex conjugibus vovet, vel suscipere valeat licite, nisi ex aliqua necessitate, vel, nisi ex mutuo consensu, idque juxta dicta num. 11. brevem tamen suscipere, vel vovet potest vir, invita uxore; sed non uxor, invito viro. Ratio est, quia vir non est uxori subditus, cum ipse sit uxoris caput, unde liberior vir esse debet in iis, quæ non multum offendunt rationem conjugii, quam uxor, quæ cum subdita sit viro, a viro gubernanda est, præsertim in ejusmodi peregrinationibus, quæ tametsi breves, mulieri nequaquam convenire, nisi cum quibusdam circumstantiis solent.

Cohabitatio cum conjugee excommunicato.

14. Ex dicta cohabitationis obligatione, ne ea sit unquam impedita, conceditur conjugii, ut licite possit cum altero communicare, etiam si is sit excommunicatus vitandus, ut omnes docemus, & ego diserte iterum, & minutius dicam, si Deo placuerit in Tractatu de Excommunicatione in explicatione illius carminis Utile. Lex, Humile, Res ignorata. Neceffe: ubi particula, lex, significat legem Matrimonii, illuc adi, ubi excipimus participationem in crimine criminoso, &c.

A Servitute cohabitatio conjugum non impedienda.

25. De hac re satis multa dixi in Superioribus. *h* Solum in præsentia restat sequens doctrina.

Matrimonium inter duos liberos ejusmodi effectum inducit, ut neuter licite possit, se in servitute tradere, seu vendere, altero invito; id enim præter gravem ignominiam, quam affert alteri, maximum prædictæ obligationi cohabitationis præjudicium ferret.

16. Invenio autem notabile discrimen inter virum, & uxorem. Nam uxor non potest, se valide vendere absque viri consensu, potest se valide (quamvis illicite) vendere vir sine consensu uxoris. Ratio est, quia uxor ob

M m m 3 subje-

subjectionem, quam habet sub viro, non potest, de se disponere, potest, quantum est ex hoc capite Justitiæ, vi, qui non est subiectus uxori, nisi in convenientibus ad redditionem debiti conjugalis, quam certe servitus ex se non impedit. Hanc sententiam sequuntur

a Sanc. lib. 7. matr. d. 23. n. 2. citans Thomam Aver. q. 22. matr. sec. 1. V. Rurjus. Pont. lib. 7. matr. c. 44.

Sanchez, & aliique, sed Pontius & aequales facit in hoc conjuges, & invalidam esse putat invito altero, sui cuiuscunque conjugis venditionem, quam æqualitatem probabiliter adesse, negare non possum.

17. Dixi (altero invito) ex communi enim consensu non esset peccatum se vendere, quantum est ex capite Justitiæ, quia volenti, & consentienti non fit injuria: Nam ceterum scimus omnes, facile posse intervenire alia inconvenientia, unde illicita esset ejusmodi venditio.

18. Advertendum tandem est, in eo casu, quo venderet se vir, volente uxore; ipsam uxorem non amittere suam libertatem, sed solum sibi præjudicare non parum. Tunc enim ejus vir factus jam servus, ipsa consentiente, debet præferre obsequia Domini obsequiis, alias debitis ipsi uxori. Idem dic, si uxor, consentiente viro, (Qui certe mihi videtur casus moraliter impossibilis) se vendat,

§. II.

Secunda, & Tertia conjugum obligatio.

Id est

Mutua præstatio alimentorum, & educatio filiorum Remissivè.

e Lib. 5. in Decal. c. 3. §. 3. d Aver. q. 22. matr. sec. 4. e Castrop. d. 3. de spons. p. 5. §. 2. f Bonac. circa 4. Decal. præcep. alioque ibidem citatos.

DE his questionibus dictum est à me satis alibi, e quem locum studiosus adire facile poterit, vel adeat Averlam, d & Castropal. e de priori argumento bene differentes, & de posteriore Bonac. f

§. III.

Quarta conjugum obligatio,

Id est

Correctio Mutua.

1. Vitæ magna conjunctio, quæ est inter conjuges, exigit, ut mutuo iidem se

conjugali affectu corrigant, & ad peccata evitanda, se invicem adjuvent, id, quod duobus fieri potest modis. Primò, adhortatione. Secundò, punitione. Tum igitur vir, tum còjux adhortatione uti poterunt, & aliquando, juxta regulas correctionis fraternæ, debent: ita tamen, ut vir, (quippe qui uxoris caput) illa, quæ pertinent ad familiæ gubernationem, possit uxori præcipere, sed præcipere non possit uxor viro, nam hæc solum poterit, debetque proponere, atque illa prudenter urget.

2. At vero, quoad punitionem, nullo modo conceditur uxori, posse virum punire, viro autem uxorem punire leviter, & moderate, conceditur: leviter, inquam quia ipsa serva non est, sed viri socia, atque una caro cum illo. Et quidem nunquam ex odio, sed ex Caritate, Zelo, & Amore Justitiæ. Semper autem juxta proportionem culpæ, immò levius, quam culpa requirit, ut pax inter conjuges, & amor custodiat. Hinc fit, ut, si grave delictum committat uxor gravi punitione corrigendum, id ad maritum non pertineat, sed ad publicum Judicem.

3. Si queras magis in particulari mensuram ejusmodi punitionis.

Respondeo, id, ita cordatè, ac breviter explicari à Castrop. g ut satis sit ejus verba hic subscribere.

4. Certum est (inquit) non posse maritum punire uxorem poena mortis, mutilationis, exilii, perpetui carceris, (intelligo publici, vel perpetui, vel diuturni) vulneris, alteriusque percussione, ex qua ejus salus, vel membrum periculum subeat: has enim poenas sibi Respublica reservavit; quas, nec Dominus, ratione servorum, permisit. Plerumque censerem, subtractione cibi maritum uti debere in uxore punienda, quia hæc poena sufficiens videtur, ad communes defectus puniendos: Cui poena addi possunt aliquot reclusionis dies, etiam compedibus appostitis: Uxorem tamen eodere a lapis, conculcare pedibus, fistibus percutere, raro permitterem, quia conjugali affectui, & amori, qui semper spectandus est, hæc graves punitiones, si frequentes sint, non leviter obstant. Minus censeo concedendam verberum punitionem, quia hæc servorum propria est; & licet aliquando, causa urgente, ingenui soleant affici hæc punitione, id contingit, cum in minori etate sunt constituti. Quapropter (nisi causa gravissima urgeret) peccatum mortale existimarem

marem eam punitionem, etiam si in suo genere levis, & moderata sit, quia ex se uxorem maximè dedecet, & in plurimum sententia præbet divortii causam. Atque ita sustinet Sorus, Sanchez, Molina. Hæc Castropalans.

idem ib. no. 3.
 5. Restat autem idem Doctor notat, in hac re maximè esse spectandam loci consuetudinem, attenda uxoris conditione. Quippè uxor humilis, plebea gravius puniri solet, quam nobilis; In cuius dicti confirmationem mihi affirmavit quædam nobilis famina, nunquam hic Panormi à viris solere nobiles uxores, nèleviter quidem percipi, seu verberari: quod si quis secus id facere auderet, univeros uxoris propinquos, decedat, fore commovendos.

§. IV.

Quinta conjugum obligatio, qua est respectu thori, scilicet, circa debitum conjugale? Remissivè.

Hæc est præcipua conjugum obligatio, qua scilicet hi tenentur debitum conjugale sibi invicem reddere, ad quod per contractum Matrimonii, ad prolem generandam, se se obstrinxerunt; Quoniam vero de ea alibi à late factis disputavimus, inde totam hujus rei explicationem, sine molesta mea replicatione, habere facile potes.

CAPUT II.

De obligationibus Voluntariis, quas possunt in rebus temporalibus suscipere inter se conjuges.

Huc reducimus Donationes, & Sponsalitiæ largitatem: Nam de contractu dotis, ejusque restitutione, mortuo conjuge, quæ est ex obligatione necessaria, alius esse solet disputandi locus, nempe in Tractatu de Contractibus.

§. I.

Donationes liberales inter Conjuges.

1. **I**N Jure communi (de quo nos semper loquimur) Donationes inter vivos fa-

ctæ invicem à conjugibus, constante Matrimonio, invalidæ sunt, atque adeò revocari possunt, etiam si Matrimonium fuerit solum Ratum, etiam si Donatio fuerit facta ante Matrimonium, sed dilato ipsius effectu in tempus jam celebrati Matrimonii. Constant hæc ex Jure.

2. Ratio aurem convenientiæ pro ejusmodi invaliditate fuit, quia, si ejusmodi Donationes concederentur, alterum ex his duobus consequeretur, quod scilicet, vel facilè de pauperarentur conjuges, quia, nè se ostenderent parum amantes, prodige donarent, vel orientur inter eosdem continuæ discordiæ, si non Donarent.

3. Eodem modo prohibetur conjux aliquam summam alteri conjugi remittere: non autem prohibetur eidem legatum relinquere, vel aliquid donare causa mortis, vel aliquid eidem repudiare v. g. hereditatem, aut fideicommissum, vel aliquid per contractum venditionis, vel similem tradere. Ratio discriminis inter prædictam alicujus summæ remissionem, & hos casus, est, quia illa remissio verè est donatio, at legatum, & illi contractus non sunt propriè Donationes. Ita Molina, & aliique. Speciatim verò, quod donatio causa mortis non prohibetur inter conjuges, videtur de apud Dianam & contra Clarum, & Fagundez ab eodem citatos, putantes, prohiberi.

4. Illud operæ pretium est hic obiter additare, quod, licet Donatio conjugum inter vivos non confirmaretur morte Donantis, de qua re mox num. 22. nisi, ut nonnulli existimant, præcesserit traditio; Donatio tamen causa mortis, quam non prohiberi inter conjuges, modò indicavi, etiam non præcedente traditione, morte conjugis Donantis confirmatur. Lege Molinam, f. & Sanch. g.

5. Huic generali doctrinæ de invaliditate Donationis inter conjuges addunt eadem Jura quinque exceptiones, in quibus valida est Donatio prædicta, constante Matrimonio.

6. Nimirum I. Quando Maritus condonat, vel remittit dotem uxori.

7. II. Quando uxor, quæ dotem non attulit constituit dotem viro. Rationabilis exceptio; Nam ejusmodi constitutio dotis non est liberalis Donatio, quia per illam compensatur onus alendi ipsam uxorem,

c. Toto tit. ff. de C. de Donat. & C. finali eodem.

d. Mol. d. 289. Sanch. de matr. li. 6. d. 1. Turr. d. 75. dub. 1. Bona d. 3. d. contrac. q. 13. p. 4. à n. 26. Ormate de contrac. T. 2. tra. 10. d. 33. à n. 6.

e Dianap. 3. tr. 6. res. 30.

f. Molina d. 296. no. prafer. 17. g. Sanch. l. 4. consil. c. 1. dub. 13. n. 4.

& fa-